

ASGARİ ÜCRET 5 BİN LİRA OLSUN!

PATRONLARA, SİLAHLANMAYA DEĞİL EMEKÇİYE BÜTÇE

HELALLEŞME ÇAĞRISI:
YETMEZ AMA EVET!

sayfa 2

BİZE MİLYONLARIN
İKLİM HAREKETİ LAZIM
TUNA EMREN - OZAN TEKİN

sayfa 6-7

YAHUDİLİK SUÇU

RONİ MARGULİES

sayfa 11

HELALLEŞME ÇAĞRISI: YETMEZ AMA EVET!

CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu bir helalleşme çağrısı yaptı. Kılıçdaroğlu'nun partisinin hem ortalama tabanından hem de bir çok ulusalcı kadrosundan daha ileri bir noktada olduğu ve CHP'yi de, en azından seçimleri kazanmak için, bu noktaya çekmek istediği açık. Ama bu ilk helalleşme çağrısının yarattığı kıpırdanmanın çok geri bir zeminde yaşandığını görmek zorundayız. Belki CHP tabanı açısından bir tavşan koşusunu andıran bu değişiklik çağrısı, dışarıdan bakanlar ve yakın Türkiye tarihini bilenler açısından kaplumbağa "koşusu"nu zar zor andırıyor. 2011 yılında Erdoğan Dersim katliamıyla ilgili, "Devlet adına özür dilemek gerekiyorsa ve böyle bir literatür varsa ben özür dilerim ve diliyorum" demişti. Bundan kısa bir süre önce Kürt sorununda çözüm için Oslo süreci devreye sokulacak, bu sürecin akamete uğramasının ardından çözüm süreci başlatılacaktı. Çözüm süreci, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en sarsıcı siyasal değişiklik hamlesidir. Üstelik bu, sürecin muhataplarının ajandalarından, beklentilerinden ve sürecin bugün başına gelenlerden bağımsız olarak böyledir.

"Önceki" özürler

Erdoğan 2014 yılının 23 Nisan'ında Ermeni soykırımını anmalarından bir gün önce de şu taziye mesajını yayınlamıştı: "20. yüzyılın başındaki koşullarda hayatlarını kaybeden Ermenilerin huzur içinde yatmalarını diliyor, torunlarına taziyelerimizi iletiyoruz." Topyekun bir inkâr politikasının geleneksel gücüyle kıyaslanınca, çok önemli çıkışları bu özür, taziye ve çözüm süreçleri. O dönem, "AKP neylerse kötü eyler" yaklaşımıyla bu adımların tamamına karşı çıkanların yanı sıra, CHP, bu siyasal hamlelerin hepsini şiddetle kınamış, bazılarını yargılama konusu yapmak için çabalayacağını beyan etmişti. Dersim özü ise CHP içinde de kargaşa yaratmıştı, bazı CHP'li vekiller özür dilenmesi gerektiğini söylerken bazı CHP'liler özür dilenmesine sert bir şekilde karşı çıkmış ve statükoyu savunmuşlardı.

Bu yüzden, Kılıçdaroğlu'nun helalleşme çağrısı, yakın tarihin akamete uğramış da olsa özür süreçleriyle kıyaslandığında oldukça ham kaçmaktadır. Ama bu önemsiz olduğu anlamına gelmemektedir. Özellikle helalleşmenin ardından CHP Meclis grubunda yaptığı konuşulma sırasında söyledikleri Kılıçdaroğlu'nun bir kapıyı aralamaya çalıştığını gösteriyor.

Şunları söyledi Kılıçdaroğlu: "Helalleşeceğiz dostlarımız.

Robiski katliamı, 28 Aralık 2011.
Helalleşmek değil yüzleşmek ve özür dilemek lazım.

Açık yaralar var, biliyorum zor olacak ama yapacağız. Başaracağız. 28 Şubatçıların açtığı yaraları kapatıp, helalleşeceğiz. İnkna odalarına sokulan başı kapalı kızlarımızla helalleşeceğiz. Roboski ile helalleşeceğiz. Bakın hukuk başka, helalleşme başka. Bu insanlara devlet tazminat ödeyecek. Ama bir taraftan da helalleşeceğiz. Sivas, Kahramanmaraş mağdurları ile helalleşeceğiz. Diyarbakır hapisanesi mahkûmları ile helalleşeceğiz. Varlık vergileri altında inimin inlemiş azınlıklar, 6-7 Eylül olaylarının mağdurları ile helalleşeceğiz. Mahkemelerde süründürülen askerlerimiz ve aileleri ile helalleşeceğiz. Bugün Londra'ya göç etmiş en parlak genç beyinlerimiz ile helalleşeceğiz. Ali İsmail Korkmaz'ın ailesi ile helalleşeceğiz. Soma ile helalleşeceğiz. Darbeciler tarafından bir sağdan, bir soldan gencecik çocuklarımız asıldı bu ülkede. Bir sağdan, bir soldan o insanlarımızla helalleşeceğiz. 9 yaşındaki oğlu Oğuz Arda Sel'i kaybeden ve mahkemelerde süründürülen Mısra Öz ile helalleşeceğiz. Ahmet Kaya ile helalleşeceğiz. Helalleşeceğiz dostlarımız. Ve yakın gelecekte bir gün çocuklarımız, geçmişe baktıklarında, 'neler olmuş ama önümüze bakmayı bilmişiz, helal olsun onlara' diyecekler.

"Helalleşme" değil yüzleşme!

Bu vurgular, çok önemlidir. Bu önemin altına çizmek için helalleşme çağrısı iki niteliğinden kurtulmalı. Birincisi, muhalefetin tüm halet-i ruhiyesine sinen "iktidar gitti, biz yenisini kurarken şu adımları atacağız" yaklaşımına bir son verilmelidir. AKP sadece sayısız kurnazlığa, iktidar olanaklarına sahip değil, en yakınındaki partiye hâlâ fark atıyor seçmen nezdinde. AKP'ye karşıtlık dışında birleştirici hiçbir politik öğesi olmayan bir muhalefet açısından bu durum "seçimi kesin kazandık" heyecanı üzerinden sörf yapılmasına neden olacak bir zemin sunmuyor.

Kılıçdaroğlu'nun kurtulması gereken ikinci yanlış vurgu da "helalleşme" kavramıyla yetinmesidir. Helalleşme, tarihi bir hesaplaşma yaşama ihtiyacının, seçim kazanmak için muhafazakar kitlelerle el sıkışmaya indirgenmiş imasını güçlü bir şekilde yapan bir tercih. Kuşkusuz bu da anlamsız bir adım değildir, seçim kazanmak için bile olsa dindar kitleleri doğuştan gerici, sağcı partilerin oy tabanı gibi gören yaklaşıma göre ileriye doğru atılmış bir adımdır. Ama Türkiye'de ezilenlerin, işçi sınıfının ve giderek tüm siyasal alanın demokratikleşmesi açısından atılması gereken adım için hızla "helalleşme"den "yüzleşme"ye geçilmek zorundadır.

Bakışlar, muhafazakar kitlelerin ardına, eskiye, çok eskiye çevrilmelidir, önce 1915'e bakmak, 1915'le yüzleşmek gerekli. Kurucu babaların kurucu babası Talat Paşa ve arkadaşlarının eylemleriyle ve bu eylemleri Cumhuriyetin çimentosu gibi gören ilk, orta ve sonlardaki tüm Cumhuriyet iktidarlarının uygulamalarıyla yüzleşmeden, bu uygulamaların mağdur ettiği, yok ettiği, acı çektiği tarihle yüzleşme olmadan bir helalleşme ya da seçim kazandıracak bir ortam yumuşaması yaşanabilir ama Kılıçdaroğlu'nun bu tartışmayı başlatırken ilan ettiği daha kalıcı bir demokratik siyasal ortam yaratılamaz. 1915'le, Dersim'le, Kulüp dizisiyle herkesin "hımm" diyerek farkına vardığı Varlık Vergisi'yle, 6-7 Eylül pogromuyla, 27 Mayıs-12 Mart-12 Eylül-28 Şubat-27 Nisan muhtıraları ve AKP iktidara geldikten hemen sonra başlayan darbeler ve darbe girişimleriyle ve son on yıldır yaşanan dehşetli olaylarla yüzleşmek lazım.

Önemsiz değil ama sınırlı

Ümit Kıvanç'ın başka bir bağlamda yaptığı tartışmada altını çizdiği "Çarpık çurpuk adalet sistemi ve demokrasinin sınırlarını dilediğince daraltıp genişleten, yurttaşın yurttaş kimliğini ve iradesini hiçe sayan, darbe yaparak, hükümet yıkararak, seçilmiş siyasetçiyi asarak, paramiliter eğitim kampları kurup sivil silahlı güçler yetiştirip halkın bir kısmını öbürüne karşı savaşa hazır tutan, gençleri birbirine kırdırarak, siyasî cinayetleri, katliamları art arda dizerek, yüz binlerce insana işkence yaparak, hukuku bütünüyle devlet zorunun buyruğundaki araç kılarak sürdürülen yönetimi 'aydınlık'la, 'bilim'le, 'çağdaşlık'la özdeşleştirme" gibi bir sürecin bütünüyle bir yüzleşme gerekiyor. "Helalleşme"ye bile karşı çıkan eski yeni ulusalcı CHP'lilerin çıkışlarına bakılırsa, bu yüzleşmenin ne kadar önemli olduğu görülebilir.

Hakan Tahmaz konuyla ilgili yazdığı yazısında "Bizim gibi geçmiş katliamlar, cinayetler, hatalar ve savaş küpü olan bir ülkede, yüzleşme süreci, hakikatin açığa çıkarılması, adaletin sağlanması ve çıkarılacak dersler ışığında demokratik yepyeni bir gelecek kurmakla sonuçlanmalı."

Kılıçdaroğlu şimdilik helalleşmekle sınırlandırmış durumda atacağı adımları. "Köprüyü geçene kadar" başlıklı seçim stratejisinde bu tartışmayı heyecanla izleyenler bu sınırlamayı da "yeterli" görecektir muhtemelen.

Partisinin önemli bir kesimi ulusalcı hezeyanlar içinde olan, orta kadrolarının, yöneticilerinin bazıları devlet adına konuşmakta beis görmeyen, parti kapatmalar için, anayasa mahkemesinin demokratik hamleleri iptal etmesi için, başörtüsü özgürlüğünün engellenmesi için, Kürt sorununda çözüm sürecinin bozulması için elinden geleni ardına koymayan bir partinin bu hamlesine "evet" demek bir zorunluluk. Ama bir başka zorunluluk da bu adımın, yetersiz olduğunu vurgulamaktır. Diyarbakır cezaevleri ve Roboski Kürt sorununun barışçıl çözümü yönünde, Varlık vergisi ve 6-7 Eylül cumhuriyet tarihinin azınlık politikalarının tam çaplı eleştirisi yönünde, darbecilerin eleştirisi ve özellikle 28 Şubat ve inkna odalarının gündeme alınması darbeler tarihiyle hesaplaşma yönünde bir politik yönelime açılan kapılar olarak görülecekse, Kılıçdaroğlu iki şey daha karar vermelidir: Bunları müstakbel cumhurbaşkanı olarak devlet yönetimine geçtiğinde yapmak üzere mi kolları sıvayacak yoksa bir yüzleşme mücadelesi her politik adımlarının temel harcı mı olacak? Devletin zirvelerine yerleştiği takdirde ise bu devletin bütün tarihiyle bir yüzleşme süreci mi olacak yoksa Kılıçdaroğlu'nun beyanları olarak mı kalacak? Şunu unutmamak lazım: Ölümlerle helalleşilemez, ölümlerden helallik istenemez. Üstelik bu ölüm ve baskıların altında kurucu parti olarak geçmişle övünmekten kendinizi alamadığınız sizin partiniz başrol oyna-mışsa.

Bazı muhalifleri ise şimdiden uyarmak lazım, "helalleşme" diyerek yola çıkanların, iktidar olma fırsatı bulduğunda antidemokratik her uygulamanın altına imza atması mümkündür ve ama bunun sorumluluğu kesinlikle bugün çok sınırlı demokratik bir çıkış olan "helalleşme"ye yetmez diyerek evet diyenler olmayacaktır.

BAŞAK DEMİRTAŞ'A YAPILAN ZULÜM

HDP eski Eş Genelbaşkanı Selahattin Demirtaş'a onlarca dava açıp, art arda ceza veren mahkemeler bununla yetinmedi. Uzun süredir cinsiyetçi karalama kampanyalarının hedef aldığı Başak Demirtaş'a 2 yıl 6 ay hapis cezası verildi. Bu karar üst mahkeme tarafından onaylandıği takdirde Başak Demirtaş hapse konulabilir.

Peki ama suçu neydi? Hasta olmak!

Diyarbakır'da bir ortaokulda Türkçe öğretmenliği yapan Başak Demirtaş 28 Eylül 2015 ile 19 Ocak 2016 arasında, sekiz sağlık raporu almış. Diyarbakır Savcılığı, raporları

veren 13 doktor ve Öğretmen Başak Demirtaş'a dava açmış. 8 rapordan 7'si hakkında bir sorun bulunamazken, bir tanesi çekilmiş ve dava açılmış. Raporu kapsayan günlerde Başak Demirtaş'ın eşiyle yurt dışında olduğu iddia edilerek dava açılmış. Kendisi ve raporu düzenleyen doktor cezalandırıldı.

Bir hiç uğruna! Çünkü doktor ziyareti, tarihler ve rapor doğruydular. Sadece bunları kayda geçen memur tarihte rakam hatası yapmıştı. Yıllar öncesini didikleyip, eşinden intikam almak için bir kadının sağlık sorunlarını toplum gündemine sokan iktidarın yaptığı düpedüz zulümdür.

KESK VE TTB:

OHAL KOMİSYONU KARARLARINI TANIMİYORUZ

OHAL döneminde KHK ile ihraç edilen Barış Akademisyenleri'nin işe iade başvuruları peşi sıra reddediliyor.

OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu, 81 akademisyenin başvurusuna ret kararı verirken, 325 akademisyenin başvurusunu da sonuçlandırmamış durumda.

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) ve Türk Tabipleri Birliği (TTB), Ankara'da ortak açıklama yaparak ret kararlarını reddettiklerini duyurdu.

KESK Eş Genel Başkanı Şükran Kablan Yeşil şunları söyledi:

"Barış akademisyenlerinin haklarını gasp edenler hukuku çiğnemekte olduklarının elbette farkındalar. Hukuk tanımazlıklarıyla, insan haklarını, çalışma özgürlüğünü ve seyahat hakkını engellemekle bir kazanç elde edeceklerini düşünen bedbahtlar tarihin kara sayfalarında yerlerini şimdiden almıştır. Unutmadık, unutturmayacağız. OHAL Komisyonu'nun

açıkça suç olan bu kararlarını tanımıyoruz ve bu suça ortak olmayacağız. Düşünce özgürlüğünü her zaman savunmaya devam edeceğiz ve Türkiye'nin bu karanlıktan çıkması için mücadele edeceğimize buradan söz veriyoruz."

Evet, OHAL kararları iptal edilmeli, akademisyenler işlerine bir an önce dönebilmeli.

İŞSİZE DESTEK, HERKESE İŞ!

İŞKUR'a göre işsizlik artıyor. TÜİK'e göre ise düşüyor. DİSK-AR'ın işsizlik araştırması ise herkesin bildiği gerçeğin ne kadar vahim boyutlarda olduğunu ortaya koyuyor.

Devletin resmi istatistik kurumuna göre Eylül ayında işsiz sayısı 70 bin kişi azalarak 3 milyon 794 bin kişi oldu.

DİSK-AR tarafından yapılan hesaplama göre geniş tanımlı işsiz sayısı ise Eylül 2021'de 7 milyon 870 bin kişi.

İki hesaplama arasında 4 milyondan fazla fark var.

Geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 29,7 gibi yüksek bir seviyede.

DİSK'in işsizlikle mücadele önerilerinde öne çıkan talepler:

- İşten çıkarmalar Covid-19 pandemisi süresince kesin olarak yasaklanmalıdır.
- İş Yasasının 25/II. Maddesi yeniden düzenlenmeli ve

keyfi işten çıkarmalar sona ermelidir.

- İşsizlik sigortası ödeneğinden yararlanma koşulları ve ödenek miktarı iyileştirilmelidir.

- Covid-19 koşullarında İşsizlik Sigortası Fonu ödeneklerinden yararlanmada ön koşul aranmamalıdır.

- İşsizlik Sigortası Fonu'nun amaç dışı kullanımına son verilmelidir. Fon'dan işverenlere dönük teşvik ve destekler sona erdirilmelidir.

- "Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması" ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.

- Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için iş gücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım hizmetleri devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.

BARIŞTAN YANA
Yıldız Önen

HELALLEŞİN DE BU ADAMI NE YAPACAKSINIZ?

Kılıçdaroğlu'nun CHP'nin geçmişte yaptığı hataları masaya yatırmak ve kıldığı toplumsal kesimlerle arayı yumuşatmak girişimi olarak ele alınabilecek helalleşme çağrısı iyi, hoş. Ama Tanju adında bir adam ve CHP'deki diğer Tanjular ne olacak?

Bolu'nun CHP'li Belediye Başkanı Tanju Özcan, daha önce "yabancı uyruklu vatandaşlardan bazı hizmetlerde on kat daha fazla ücret alınacağına dair açıklamalar" yapmıştı. Bu Nazilere layık açıklamalar büyük tepki toplamıştı. Sadece anayasanın eşitlik ilkesi değildi ezilmeye çalışılan, insanlık, vicdan, şefkat, dayanışma, her şeyi ortadan kaldıran, kof bir milliyetçiliğin hezeyanlarıyla ezilenlerin arasında örülmesi gereken dayanışmanın yerinde yellere estirmek isteyen ırkçı bir saldırganlık.

Allah'ın suyunu satmaktan utanmayan bu aslan sosyal demokrat, bu suyu göçmenlere, su içemesinler diye, kullanamamışlar diye çok daha pahalıya satmayı planlıyordu.

Sonra sosyal medyada altı çizildiği gibi, ırkçılığın bir paket program olduğu ve mutlaka kadın düşmanlığını da içerdiğini kanıtlayan bir gelişme daha oldu bu adamla alakalı. Katıldığı bir youtube programında tüp bebek isteyen bir kadının yardım talebini yılışık ve cinsiyetçi bir şekilde anlatmasıyla suçüstü yakalanmış oldu. Tanju Özcan'ın ırkçılığını sineye çeken CHP'liler, bu apaçık kadın düşmanlığına tahammül edemediler ve bu adamı disiplin kuruluna verdiler.

Fakat, bazı insanlar hep gündemde olmak isterler. Gündeme akıllıca önerilerle gelmek ve yapıcı, demokratik hamlelerle gündemde kalmak ise yeteneklerle alakalı. Tanju Özcan'ın herhangi bir yeteneği olmadığı ve sadece ırkçılık yaparak gündemde kalmayı başarabildiği için, bu sefer de göçmenlerin evlenmesini engellemeye dikti gözlerini.

Tanju Özcan, kentte yaşayan yabancı uyrukluların evlenmek için ödeyecekleri nikah ücretinin 100 bin liraya çıkarılması konusunda Belediye Meclisine teklif sunacaklarını açıkladı. Evlenme yasağı, göçmenler hakkında üretilen ve göçmen düşmanlığını derinleştirmek için kullanılan nüfus mühendisliği meselesine de bağlı. Göçmenlerin hızla doğum yaptığı ve birkaç on yılda Türklerin azınlığa düşeceği konusundaki aşırı yalancı propagandayla Tanju Özcan'ın evlenme ücretini 100 bin liraya çıkartmak istemesi arasında bir bağlantı var.

Göçmenlerin sadece susuz kalması, pahalı evlerde oturması, özgürlüklerinden mahrum olması yetmiyor Bolu Belediye Başkanı'na. Hiçbir şekilde mutlu olmalı, evlenememeli.

Kılıçdaroğlu ve CHP liderliği belli ki ırkçılığı bir parti içi düşünce çeşitliliği olarak görüyorlar.

İrkçilik, herhangi bir fikirmiş gibi özgürce ifade edilebilecek bir düşünce değil, mantıksal ve doğrudan sonuçları ırkçı ve sistematik kitlesel cinayetler olan bir nefret söylemidir.

CHP şu helalleşme adımlarından önce içindeki Nazileri tasfiye etse çok iyi bir iş yapar.

Sistematik bir ayrımcılık yapan, nefret söylemini sıradanlaştıran ve göçmenlere yönelik ırkçı uygulamaları savunan birisi nasıl olur da bir belediyede yöneticilik yapar sorusunu, söz konusu olan Türkiye olunca anlamsız gibi görünse de bu soruyu ısrarla sormalıyız.

ETİYOPYA'DA ELİTLER TARAFINDAN KİŞKİRTİLEN ETNİK BÖLÜNMELELER

TN
Etiyopya'da
yaşanan
iç gerilimi
tartışıyor.

Acımasız bir iç savaşı tetikledikten bir yıl sonra Etiyopya başbakanı Abiy Ahmed, yıkıcı bir yenilgiyle karşı karşıya.

İsyancılar Addis Ababa'ya doğru ilerlerken Abiy askerlerine "Bu düşmanı yenmek için kanımızın son damlasına kadar savaşaacağız" demişti. Oysa Tigray Halk Kurtuluş Cephesi (TPLF) liderliğindeki savaşçılar, başkentten yaklaşık 250 km uzaklıktaki Dessie ve Kombolcha şehirlerini çoktan ele geçirmişlerdi.

110 milyon insanın yaşadığı bu coğrafyada 12 ay süren savaş, yüz binlerce mülteci ve yaygın bir kıtlık yarattı. Her iki taraf da sivillere yönelik saldırılar gerçekleştirdi.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin geçen hafta yaptığı açıklamada, yaşanan çok sayıda ihlalin "Etiyopya güçleri ve onların Eritreli müttefikleri" ile bağlantılı olduğu gösterildi. Yine bu raporda, TPLF mensuplarına veya onlara yardım ettiklerinden şüphelenilen sivillere işkence yapmak için kullanılan birkaç Etiyopya Askeri üssünün varlığından bahsedildi.

Abiy, ülke genelinde yaşanan ve yıllarca süren gösteriler, grevler ve yol ablukaları sonucunda zorlanan ve 27

yıllık iktidarını bırakmak zorunda kalan TPLF'den sonra iktidar oldu.

Çok gizli yürütülen pazarlıklar sonucunda ülkenin 16. Başbakanı olan eski istihbaratçı yarbay Abiy, Etiyopya'nın üçte birini oluşturan Oromo kabilesindedir. İlk defa bir Oromo, başbakan olmuştur.

Elitlere karşı kurulacak bir birliğin Etiyopya'daki derin etnik bölünmeleri azaltabileceğinin farkında olan iktidar, çıkarlarını destekleyen politikalara karşı yükselen muhalefetle baş edebilmek için etnik bölünmeleri daha fazla kişikirtmeye yöneldi.

Abiy, ayrıca büyük bir özelleştirme programı da başlattı.

Abiy, Batı tarafından desteklendi ve Eritre ile 20 yıldır süren savaşta sona erdirdiği için Nobel Barış Ödülü'ne layık görüldü.

Geçen yıl TPLF Tigray'daki seçimlerin iptal edilmesine karşı çıkınca Abiy, saldırı emri verdi ve üç haftalık savaştan sonra kazandı da. Ancak yaygın katliamlar, cinsel şiddet ve dayatılan kıtlık, insanların TPLF saflarına geçmesine neden oldu. Çok geçmeden işler tersine dön-

dü ve merkezi hükümetin güçlerini yendiler. Ordusunun yok edileceğinden korkan Abiy, Haziran'da tek taraflı ateşkes ilan etti ve Tigray'i ablukaya alarak gıda tedarikini ve uluslararası yardımı kesti.

Fakat isyanı durdurmak için çok geçti ve şimdi bütün rejim tehdit altında.

Etiyopya uzun zamandır Batı'nın yakın bir müttefiki. Bu, özellikle Meles Zenawi'nin 1995'ten 2012'ye kadar başbakan olduğu dönemde en üst seviyeye çıktı.

Afrika Komisyonu'nun önemli bir parçası olan eski İşçi Partisi lideri Tony Blair kıtadaki Neoliberalizmin yükselişini destekledi.

Ancak bugünlerde Batı, Abiy iktidarının ardından Etiyopya'nın istikrarsızlığa düşmesi ve peşinden de Somali, Eritre, Cibuti ve Sudan'ın sürüklenmesi konusunda gergin.

Abiy ve TPLF arasındaki savaş, özünde rakip seçkinler arasındaki bir savaştır. Umud yalnızca sıradan insanların etnik bölünmeleri aşarak, 2016-18'in güçlü protestolarına geri dönmesinde yatıyor.

GREVLER SUDAN'I VURDU VE ORDUYA MEYDAN OKUDU

Geçen ay yaptıkları askeri darbe ile kontrolü ellerine almış olan Sudan'ın askeri liderleri geçtiğimiz hafta sonu demokrasi protestolarına karşı saldırılarını artırdılar.

Buna rağmen hala kendilerini devirebilecek olan protesto, sokak işgalleri ve grevler devam ediyor.

Geçtiğimiz Pazar günü aktivistler büyük şehirlerin bazı bölümlerinde kontrolü geri aldılar. Buralara barikatlar inşa ettiler ve otorite temsilcilerini dışarda bıraktılar.

Çoğunlukla yolu açan ve ordu gelip saldırıya başladığında bile geri çekilmeyi cesaretle reddedenler genç aktivistler.

Okullar, eczaneler, üniversiteler ve diğer sektörleri vuran yeni bir grev dalgası daha ortaya çıktı. Ordu ve polis buna da karşılık veriyor.

Öğretmenler sendikası güvenlik güçlerinin geçtiğimiz Pazar günü Khartoum'daki eğitim bakanlığı binasında göz yaşartıcı gaz kullandıklarını bildirdi.

Karşı koymak

Bunu askeriye tarafından atanmış olan herhangi birinin devralmasına karşı çıkmak için yapılan oturma eylemini kırmak için yaptılar. Eylemde 54'ü öğretmen olmak üzere, toplam 119 kişiyi tutuklandığı

Coğrafya öğretmeni Mohamed al-Amin AFP'ye şöyle dedi: "al-Buhan'ın kararlarını protesto etmek için Eğitim Bakanlığı binasının dışında sessiz bir eylem organize ettik. Caddede pankartlarımızla yalnızca dururken, polisler geldi ve bize göz yaşartıcı gaz atmaya başladı."

Başkent Khantoum'un Burri bölgesinde ve nehrin karşısındaki Omdurman'ın Ombada bölgesinde de polisin protestoları dağıtmak için göz yaşartıcı gaz kullandığı biliniyor.

Buna rağmen, başta kadınlar olmak üzere, halk hâlâ sokaklara çıkıyor.

Medani, Nyala ve Atbara şehirlerinde de protestolar var. Önceki Omar al-Bashir rejimini destekleyen yerel hükümetin yeniden atanması yüzlerce kişi tarafından protesto edildi.

Bashir 2019'da grevler ve protestolar nedeniyle koltuğunu kaybetmişti.

Merkezi hükümetin kontrolüne karşı çıkan birçok yerel grup darbeyi kınadı. Sudan Devrimci Cephesi de orduyu kınadığını bildirdi.

Buna Darfur ve Güney Kordofan'dan önemli liderler de dahil.

Yiyecek dağıtımı, sağlık hizmetleri ve daha birçoğunun organizasyonu için yerel direniş komiteleri kuruldu; bazı bölgelerde

hala aktifler. Aktivistler "pazarlık yok, ortaklık yok, taviz yok" sloganı altında yapılacak büyük miting dalgasının ilk halkası için Cumartesi gününü hedeflediler.

Protestocuların kararlılığından şüphe yok.

Ama orduya direnmek konusunda ciddi sorular var.

Geçen hafta sonu yapılan gösterilerin boyutu bir önceki hafta olduğundan daha küçüktü.

Sokaklarda bir milyon insan yoktu, öfkeli çıkışın durmasıyla daha az katılım vardı.

Aktivistler barikatlar kurdu ve sonra bun-

lar güvenlik güçlerince yıkıldı.

Grevler bir veya iki gün devam etti ve sonra işçiler işlerine döndü.

Bütün bunlar bir uzlaşma anlaşmasına yönelik baskıları güçlendiriyor.

Orduyu geri göndermenin tek garantili yolu, tüm generaller görevden alınana kadar devam edecek bir genel grev için bastırılmaktır.

Kitlesel gösterilerle ve aynı zamanda mahalle direniş komitelerinin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasıyla birleştiğinde, bu tür eylemler ordunun kontrolünü kırabilir.

"ÖZELLİKLE GÖÇMEN ÇOCUKLU ANNELER ÇOK ZORDA"

Tarlabası Dayanışma, göçmenler konusunda önemli faaliyetler yürüten bir hareket. Tamamen gönüllü kişilerin omuzlarında yükselen bu hareketin deneyimlerini Tarlabası Dayanışma'nın sözcüsü Kadir Bal, Sosyalist İşçi gazetesine anlattı:

Tarlabası Dayanışma, Tarlabası'nda oturan insanların ortaya çıkardığı bir hareket. 20 civarında aktivist gönüllü olarak çalışıyoruz, ben sözcüleriyim. Fatma ablamız başkanlığımızı yapıyor. Mahallemizde göçmenlerin en yoksulları, en fazla dayanışmaya ihtiyaç duyanları yaşıyor. Başka mahallelerden de ihtiyaç sahibi göçmenler bizimle iletişime geçiyor, destek oluyoruz. Kimseyi geri çevirmemeye çalışıyoruz. Özellikle göçmen çocuklu anneler çok zor koşullarla karşılaşıyorlar, ama biz elimizden geldiğince destek olmaya çalışıyoruz.

Dayanışma örgütliyoruz

Desteklerimizi aramızda topladığımız paralarla gerçekleştiriyoruz. Herhangi bir kurumdan veya kişiden fon benzeri mali destek kabul etmiyoruz. Prensipte fon alınmasına karşı değiliz, ama biz Tarlabası dayanışma olarak fon vb. destekler kullanmıyoruz.

Faaliyetimiz 10 yıl önce başladı. İlk olarak ramazanda iftar sofraları kurduk. Bu sofraları Tarlabası'nın ara sokaklarında kuruyorduk. Öyle gösterişli sofralar olarak değil, tamamen katılımcıların ellerindeki paylaşıma esasına dayalı sofralardı. Katılımcı sayısı 300'e kadar çıktı. Pandemi döneminde ara verdik.

Fatma ablamızın 3 katlı bir evi var. Göçmenlerle ilk dayanışma çalışmalarımız burada başladı. Bu evin iki katında ihtiyaç sahibi göçmenleri barındırmaya başladık. Daha sonra 8-9 tane ev kiraladık, bu evlerde göçmenleri barındırdık, halen de bu işe devam ediyoruz. Maddi zorluklar nedeniyle şimdi

daha az evimiz var. Ev kiralari önceleri 500 lira civarındaydı, şimdi 1500 liraya kadar çıktı, bizi zorlamaya başladı.

Göçmenlerin her türlü barınma, tedavi, yemek gibi sorunları ile ilgileniyoruz. Elbette elimizden geldiği kadar. Evlerimizde dönem dönem 120 kişi kalabiliyor. Özellikle kış aylarında destek ihtiyacı olan göçmen sayısı artıyor. Yaz döneminde bu göçmenlerin çoğu Türkiye'yi terk ediyor, Avrupa'ya gidiyor.

Genellikle bir göçmenle en fazla 2-3 yıl birlikte oluyoruz, sonrasında Avrupa'ya gitmiş oluyor. Dayanışma sağladığımız göçmenler dünyanın her yerinden olabiliyor, ama özellikle Afrikalı göçmenler daha ağırlıkta.

Kadın göçmenler, özellikle çocuklu olanlar için uzun vadeli barınma imkanı sağlamaya çalışıyoruz. Bazıları ülkelerine dönmek istiyor, aramızda para toplayıp uçak biletlerini alıyor. Aksi halde uyuşturucu satıcılığına, hırsızlığa, seks ticaretine zorlanıyorlar.

Özellikle kadın ve çocuklar için barınma evi bulma konusunda yeterince imkan sağlamıyoruz. İstanbul'da çok az barınma evi var. Büyükşehir belediyesi veya kaymakamlıkla görüşüyoruz. Büyükşehir belediyesinde yönetim değiştiğinden beri daha insani bir yaklaşım var.

Antikapitalist bir göçmen dayanışması

Kaymakamlık, göçmenlerle ilgili destek istememizi hoş karşılamıyor. Onlara göre Beyoğlu turist bölgesi, yoksul göçmenler bu bölgenin imajına zarar veriyor. Yoksul göçmenlerin Esenyurt, Bağcılar gibi semtlere gitmesini istiyorlar, bu nedenle destek olmuyorlar.

İşyerlerinde tacize, mobinge uğrayan göçmenlerden de bize başvuranlar oldu. İşyerindeki patronları ile konuşup bu tarz şiddet olaylarını engelledik. Göçmenlerin çalıştıkları işyerleri genellikle küçük işletmeler, sendikaları yok, sigortalı değiller, maaşlarını alabilirlerse şanslı sayıyorlar kendilerini.

Edirne'de sınırda kaçınıp işkence edilen, daha sonra ailelerinden para istenen göçmenleri, Edirne Valiliğinin de çabaları ile kurtardık, sorumlularının yakalanmasını sağladık.

Pek çok göçmen yardım kuruluşu var. Hepsinin çabaları değerlidir. Ama mesela dindar STK'lar yardım yapıyorlar, ancak bu sistemden hesap sormuyorlar, insanların başına gelen felaketleri sorgulamıyorlar. Çünkü antiemperyalist, antikapitalist bakışları yok. Sol STK'lar ise avukat ve terapi desteği veriyorlar, başka dayanışma sağlamıyorlar.

Biz antikapitalist bir tarzda ezilenlere destek olan bir çizgide göçmenlerle dayanışma sağlamaya çalışıyoruz.

ANTİKAPİTALİST İŞÇİLER: ÖNCÜ İŞÇİ AĞLARININ KURULMASI ÇOK ÖNEMLİ

İşçi direnişleri özellikle son yıllarda bütünlüklü, dayanışmacı bir çizgi izleyemiyor. Hak gaspı nedeniyle yapılan eylemlerde işçiler yalnız kalıyor. Eylemleri genişletip yaygınlaşmıyor. İşçi sınıfının her kesimi henüz kendi derdiyle meşgul ve dayanışma örülemiyor. Bu yüzden en büyük sendikalardan Türk Metal'in bile üzerindeki mücadeleyi engelleyen baskı bir ölçüde kolaylaşıyor. Örgütlü işçiler, örgütlenme sorunu yaşayan diğer işçilerle birlikte büyük eylemler düzenleyemiyorlar.

İkinci önemli sorun da şu: Öncü işçiler arasında milliyetçilik, cinsiyetçilik, ırkçılık, ulusalcılık, homofobi sürekli bir bölünme yaratıyor. Özellikle göçmen işçilere dönük bölünme bu aralar revaçta. Kadınların, LGB-Tİ+'ların, mültecilerin, göçmenlerin vb. pek çok ezilen dışlanan kesimin sorunları, bu sorunların çözümüne dair yaklaşımlar işçi sınıfını bölebiliyor. Yaşanan kutuplaşmalar; laik-dindar, Alevi-Sünni, Türk-Kürt kutuplaşmaları işçi sınıfını bölebiliyor. Diyanet İşleri Başkanının her gün her konuda fikir beyan ettiği bir ortamda işçi sınıfı örgütlerinin, sendikaların liderleri konuşmuyorlar, konuşmalar bile çoğunlukla işçi sınıfını birleştiren değil bölen şeyler anlatıyorlar. Çoğu sendika yöneticisi siyasi iktidarın aparatı haline gelmiş durumda.

İşçi sınıfının birleşik mücadele yürütebilmesi için, bazı temel konularda ortak fikirlerin oluşturulması ve savunulması gerekir. Savaşa karşı barışı, ırkçılığa karşı dayanışma ve kardeşliği, sömürüye karşı eşitliği, baskıya karşı özgürlüğü, kapitalizme karşı sosyalizmi savunmalıyız.

İşçi sınıfının işyerlerinde her günkü çıkarları için verilen mücadele hem tüm işçi sınıfının mücadelesi haline gelmelidir hem de bu mücadele içinde mücadeleleri birleştirmeyi savunan bir öncü işçi ağının kurulması elzemdir.

Biz Antikapitalist İşçiler olarak bu öncü işçiler ağını oluşturmaya çalışıyoruz.

İletişim için: 05554237407

Koronavirüs günlerinde göçmenlerle dayanışmak her zamankinden daha acil

BİZE MİLYONLARIN İKLİM HAREKETİ LAZIM

TUNA EMREN - OZAN TEKİN

Liderler sonumuzu getirmeye adanmış gibi davranıyor.

İnsanlığı yaşamsal bir mücadeleye sürükleyen bir iklim kaosu yaşanmıyormuşçasına rahat ve bir o kadar da kurnaz liderler COP26 zirvesini fosil yakıt endüstrisinin lobi faaliyetleri yürüttüğü bir ortama dönüştürüp, 2030'u hedeflemesi gereken tasarımlarını 2050 ve sonrasında kaydırdılar.

Akredite edilmiş en fazla sayıda delegeyi fosil yakıt endüstrisini temsil eden katılımcıların oluşturduğu COP zirvesi, kelimenin tam manasıyla bir fiyaskoydu.

Hemen öncesinde Roma'da gerçekleştirilen G20 zirvesinin son bildirgesinde "2030 emisyon azaltımı hedeflerini yeniden gözden geçirme ve daha da geliştirme" taahhüdünde bulunan liderler, sıra COP26'ya gelince aşamalı geçiş hedeflerini yüzyılın ikinci yarısına ertelediler.

Değişimi hemen başlatacakmış gibi konuşan Joe Biden ve Boris Johnson, ABD ve AB'nin 2030'da gerçekleştirmesi gereken 'karbon sıfır' hedefini 2050'ye çekti, dünyanın en

büyük kirleticilerinden biri olan Çin ise 2060'tan önce yapamayacağını duyurdu. Hindistan 2070'i sundu; Brezilya 2050 dedi; Suudi Arabistan ve Rusya 2060'ı uygun gördü; Avustralya, Kanada, Danimarka, İtalya, Fransa gibi birçok gelişmiş ülke geçiş planlarını 2050'ye uzattı; hatta Almanya ve İsveç bile 2030 yerine 2045'i sundu.

COP26'nın garantilediği: 3,6 derecelik ısınma

Liderler şu gerçeği gizlemeye çalışıyor: Emisyonların 2050'de sıfırlanmak üzere 2030'da azaltılmaya başlanması ve 20 yıl boyunca yavaş yavaş azaltılarak ilerlenmesi, atmosferdeki karbon yoğunluğunun giderek artacağı anlamına gelir. Kaldı ki 20 yıl sonra gerçekleştirilecek bir değişim, o tarihe kadar verecekleri zarar telafi edemediği gibi, süreci yavaşlatıp krizi sonlandıracak etkiyi de yaratmıyor. Fosil endüstrisi bu gerçeği çok iyi biliyor ve bunun üzerinden ilerliyor.

Her bir iklim zirvesinde, en kritik kararları çeşitli kurnazlıklarla bir sonraki zirveye erteleyen, geleceğimizi gözlemin önünde yakan liderlerin almaları gereken karar, fosil yakmayı en geç 2030'da sonlandırmaktır ve fosil ya-

kıtların yerin altında bırakılmasını sağlayacak anlaşmalara imza atmaları gerekiyordu. Yapmadılar, bilakis bizleri fosil yakıt endüstrisiyle uzlaştırmanın peşine düştüler. İş konuşmaya gelince "Fosil yakıtçılara bundan böyle sübvansiyon yok!" minvalinde çıkışlarda bulunan Biden, arkasını döner dönmez ABD tarihindeki en büyük açık deniz petrol ve gaz kiralama satışı gerçekleştirilmeye hazırlandı. Zirvenin açılış konuşmasında tüm liderlere daha iyi hedefler belirlemeleri için seslenen Boris Johnson ise Cumbria kömür madeni, Kuzey Denizi petrol rezervleri, Mozambik gaz projesi gibi fosil projelerine destek sundu.

COP26 hedefleri üzerine bilimsel bir çalışma yürüten araştırmacılar 2-3C yoluna girdiğimizi duyurdu. Hatta birkaç gün sonra yapılan daha gerçekçi bir değerlendirmede 2,7 ila 3,6C arasına sürüklendiğimiz görüldü. 3C'ye kadar ısınmış bir gezegende, alışkın olduğumuz türden bir yaşamı sürdürmenin mümkün olmadığını da yeri gelmişken bir kez daha hatırlatalım. 3C'den geri dönüş yok.

İklim kaosunu sonlandırabilecek tek gerçekçi hedef, 1,5C sınırında kalmak, yani 2030'a dek küresel ölçekli bir yenilenebilir enerji dönüşümü gerçekleştirmektir ve bunun ba-

COP26 Zirvesi protesto eylemi, Glasgow.

şarılabilmesi için fosil yakıtların yasaklanıp yerin altında bırakılması gerekir.

Hareketin “sistem değişikliği” çağrısı yanıt bekliyor

COP26, iklim çöküşüne sürüklenmek pahasına, bir kez daha fosil yakıt endüstrisinin elinin güçlendirildiği bir zirve oldu.

Sokaktaki mücadele ise çok netti: Bu kaosu sonlandıracak olan şey, sistemin kökten değiştirilmesidir.

Kapitalizmi kökünden söküp atmanın gerekliliğini gören iklim hareketi geri adım atmıyor, bilakis giderek güçleniyor, radikalleşiyor. Şimdi bu hareketin gücüne, örgütlü işçi sınıfının da dahil olması için çalışmalıyız. Fosil yakıtlara dayalı ekonomiye “hayır” diyecek sendikaların hemen harekete geçmeleri gerekiyor.

Bilimsel araştırmalar, Greta Thunberg ve arkadaşlarının liderliğinde ilerleyen Fridays for Future'nin (Gelecek İçin

YÜZ BİNLER SOKAKTAYDI

COP26 görüşmeleri sırasında dünya genelinde yüz binlerce kişi sokaklara çıkarak ‘sıfır karbon’ için gerekli adımları atmayan dünya liderlerini ve kâr hırsıyla gezegeni yok eden şirketleri protesto etti.

Zirvenin düzenlendiği Glasgow’daki ana gösteriye 100 bin kişi katıldı. İklim ve ekoloji örgütlerinin yanı sıra sendikalar ve farklı sosyal hareketler de gösterilerde mevcuttu. Örneğin eylemlerde “Sömürgecilik iklim krizini yarattı. Çare yerli halklar” gibi pankartlar da taşındı. Sudan’dan Tunus’a birçok ülkeden iklim aktivistleri de COP26 için İskoçya’ya gelecek eylemde yer aldılar. 6 Kasım’da Londra’daki protestoda 20 bin kişi yürüdü. Bristol, Sheffield, Manchester gibi birçok farklı İngiltere şehrinde de eylemler gerçekleşti.

COP26 Uluslararası Koalisyonu’nun sayılarına göre, 6 Kasım günü dünyada 250’den fazla gösteri yapıldı.

Avustralya’da Sidney ve Melbourne’de göstericiler zirveyi “sahte” diye tanımladı ve kendi liderlerine “mutlak bir utanç tablosu” dediler. Paris’teki eylemde “İklim eylemsizliği = Yaşayanlara karşı işlenen suçlar” pankartı taşındı. Seul’deki gösteride aktivistlerden biri Güney Kore’nin net sıfır hedefini tutturabilmesi için kararlıların “laga luga yapmayı bırakması” gerektiğini ifade etti.

Kenya’dan Brezilya’ya, Kanada’dan Almanya’ya tüm dünya iklim eylemleriyle sarsıldı.

Türkiye’de de iklim hareketi 6 Kasım’da sokağa çıktı. Antikapitalistler, Greenpeace, Yeşiller, Yokoluş İsyanı, FFF Türkiye, 350.org, Açık Radyo gibi grupları bir araya getiren eylemde bol bol “İklimi değil sistemi değiştir” sloganları atıldı. Kadıköy’deki basın açıklamasının ardından aktivistler Müze Gazhane’ye yürüdü. 6 Kasım etkinlikleri burada yapılan konserler ve konuşmalarla devam etti. Türkiye’deki iklim aktivistleri de gezegeni yok eden şirketleri ve hükümeti durdurma kararlılığını vurguladılar.

Cumalar), Avrupa siyasi sistemi üzerinde olağanüstü bir basınç oluşturduğunu ortaya koydu. Glasgow’da COP26 zirvesini protesto etmek için toplanan yüz binden fazla iklim aktivistinin öfkesi, bu basıncın devam edeceğinin açık bir göstergesiydi. Fakat değişim için daha fazlasına ihtiyaç var: İşçilerin gücünü kendisine katan bu muazzam hareketin sermayenin musluklarını kapatmaya başlaması her şeyi değiştirebilir.

KAPİTALİZMİN YARATTIĞI KRİZLERE DEVRİMCİ ÇÖZÜMLER

COP26 görüşmeleri başarısızlıkla sona ererken 14 Kasım Pazar günü dünyanın dört bir yanından sosyalistlerin katılımıyla gerçekleştirilen ve her oturumuna 400’den fazla kişinin katıldığı “Kapitalizmin Yarattığı İklim Felaketine Devrimci Alternatif” başlıklı uluslararası panelde devrimci bir alternatifi nasıl inşa edebileceğimiz tartışıldı.

Antikapitalistler Platformu’ndan Özdeş Özbay’ın da konuşmacı olarak katıldığı, Uluslararası Sosyalist Akım’ın ev sahipliğinde gerçekleştirilen üç oturumlu panelin diğer konuşmacıları ise Brezilya’dan Sabrina Fernandez, İngiltere’den Martin Empson, Amy Leather ve Alex Callinicos, İrlanda’dan John Molyneux, Gana’dan Gyekye Tanoh, Yunanistan’dan Aphrodite Frangou, Kanada’dan Michelle Robidoux ve Avustralya’dan Erima Dall oldu.

Panelin “COP26’nın Sınırları ve Kapitalist Çözümler” başlıklı ilk oturumunda söz alan Gyekye Tanoh, Özdeş Özbay, Aphrodite Frangou ve Amy Leather, bir COP zirvesini daha boşa harcayan liderlerin bu zirvelere katılırken aslında fosil yakıt endüstrisini destekleyen politikaları yürürlüğe koyduklarını dile getirirken, zirvelerde alınan göstermelik kararların iklim krizini sonlandırmaktan çok uzak olduğunu gösteren konuşmalar yaptılar. Özdeş Özbay, Türkiye’de kömürden çıkışın henüz gündeme bile gelmediği gerçeğini yansıtan konuşmasında, geçtiğimiz yaz yaşanan iklim felaketlerine rağmen Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın kömüre ve nükleer

Gezegen üzerindeki yaşamın devam etmesini istiyorsak, iklim hareketini büyütüp tarihin en büyük kitle hareketini örgütlemeliyiz. Sokaktaki yüz binlerin “sistemi kökten değiştirme” çağrısı, geleceğimizi ateşe veren fosil yakıt kapitalizmine son verme çağrısıdır. Genç iklim aktivistleri, gitmesi gerekenin kapitalizm olduğunu biliyor, hepimizi, onu göndermek için gereken devrimci hareketi yükseltmeye çağırıyor.

enerjiye dayalı planlarda ısrar ettiğini anlattı.

DSİP’ten Tuna Emren’in moderatörlüğünü yürüttüğü ikinci oturumda ise “Marksizm, Sınıf ve Ekoloji” başlığı altında konuşan Martin Empson, Sabrina Fernandez ve Erima Dall, bu mücadelenin bir sınıf mücadelesi olduğu gerçeğini vurgularken, krizden çıkışın işçileri merkeze alan iklim istihdamı tasarılarıyla mümkün olabileceğini gösteren verileri ve deneyimleri paylaştılar. Martin Empson, Marksizm’i ekolojiye katkıları bağlamında ele aldığı konuşmasında iklim krizinin, Marx ve Engels’in kapitalizmin insan-doğa ilişkisinde yol açtığını söyledikleri ‘metabolik yağın’ bir sonucu olduğunu, bu yağın ancak devrimci çözümlerle kapabileceğini vurgularken; Avustralya Denizcilik Sendikası aktivisti olan Erima Dall ise işçi sınıfının temel sorunlarına, kendi deneyimlerinden yola çıkarak yaklaşıp, sendikaların iklim hareketi ve işçilerin gücünü birleştirme konusunda oynayacağı role dikkat çekti.

Michelle Robidoux, John Molyneux ve Alex Callinicos’un konuşmacı olarak katıldıkları “Sistem Değişikliği İçin Mücadele” başlıklı son oturumda ise fosil yakıt bağımlısı ve yıkıcı bir sistem olan kapitalizmin çözüm geliştiremeyeceği bu krizi sonlandırabilecek olanın, radikal bir değişim talebiyle sokakları dolduran yüz binlerin günden güne artan gücü olduğu üzerinde duruldu ve sisteme meydan okuyacak devrimci politikalar geliştirmenin önemine değinildi.-

KÖMÜRÜ YERİN ALTINDA BIRAK!

İklim eylemlerinde “Kömür, petrol, doğalgaz, yerin altında bırak!” diye sloganlar atıyoruz. Kimileri bunların gerçekçi olmadığını düşünüyor. Oysa iklim değişikliğini körükleyen sera gazı salımlarına yol açan fosil yakıtların kullanımını durdurmak, bunların yerine tamamen yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek mümkün.

WWF-Türkiye Vakfı, Kömürün Ötesinde Avrupa (Europe Beyond Coal), Avrupa İklim Eylem Ağı (CAN Europe), Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği (SEFIA), Greenpeace Akdeniz, İklim Değişikliği Politika ve Araştırma Derneği ve 350.org’un ortaklaşa hazırladığı “Kömürden Çıkış 2030” başlıklı rapor, Türkiye’nin kömür çıkarmayı durdurabileceğini, termik santralleri kapatabileceğini, bunun yerine yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelerek hayatına devam edebileceğini anlatıyor.

Küresel sera gazı emisyonlarının %46’sı kömür kaynaklı. Hem Paris Anlaşması’nın getirdiği yükümlülükler hem de AB gibi kurumların ticarete getireceği şartlar sonucunda, kömürün toplam enerji üretimi içerisindeki payı dünyada gitgide azalıyor. Türkiye “net sıfır” hedefini 2053 olarak belirledi. Bunun çok geç bir tarih olması bir kenara, şimdiden hazırlıkları yapılmazsa tutturulamayacağı da kesin. Dolayısıyla kömür teşviğinin acilen sona erdirilmesi, termik santrallerin kapatılmasına ilişkin yol haritasının çıkartılması ve bunun yerine geçirecek kaynaklarla ilgili yatırımların hazırlanması lazım.

Yukarıda bahsettiğimiz rapor, 2030’a kadar yapılacaklar

bağlamında 2031-2035 arası gerçekleştirilecek üç senaryonun modellemesini içeriyor:

- 1) Mevcut durumun devamlı,
- 2) Kömürden çıkış,
- 3) Kömürden nükleersiz çıkış.

Türkiye hiçbir şey yapmasa ve mevcut durumla devam etse 2035’e kadar yapması gereken enerji yatırımı 68,46 milyar dolar olacak. Nükleersiz, temiz enerjiyi odağına alan bir enerji politikasının hayata geçmesi durumunda ise bu miktar ufak bir artış gösteriyor ve 88,74 milyar dolara ulaşıyor. Bu geçişin getireceği yararlar düşünülürse aradaki farkın hiçbir önemi yok.

Eğer rapordaki yol haritası takip edilirse, 2035 yılına gelindiğinde elektrik üretimindeki 175 bin MW kurulu gücün 112 bini güneş ve rüzgârdan karşılanabilecek. Karbon emisyonları ise 14 yıl gibi bir sürede 8’de 1’ine indirilecek ve net sıfır hedefi doğrultusunda ilk ciddi adım atılmış olacak.

AKP 2022 bütçesini “yeşil milli kalkınma devrimi” olarak açıkladı. Ancak bütçenin içinde buna dair hiçbir ipucu yok. Yırcı’dan İnkıza’ya doğanın, yeşilin ve ekosistemin düşmanı olan bir hükümetle karşı karşıyayız. Yönetenlerin kömürden çıkışa dair bir planları veya niyetleri varmış gibi görünmüyor. Bahsi geçen rapordaki bilimsel modellemelerin pratik bir gerçekliğe dönüşebilmesi için iklim hareketinin aşağıdan çok daha radikal bir basıncı kitlelesel olarak örgütlemesi şart.

RUSYA'DA DEVLET KAPİTALİZMİ TEORİSİ ÜZERİNE

Volkan Akyıldırım 1917 Rus Ekim Devrimi'nin ardından yaşanan gelişmelerin ele alınış biçiminin sosyalizmi kavrayış biçimine doğrudan bağlı olduğunu tartışıyor.

SSCB bundan 30 yıl önce maden işçilerinin başını çektiği grev hareketleri eşliğinde yıkıldı.

Doğu Avrupa'daki Stalinist uydu rejimler ise 1989-1991 arasında işçilerin merkezinde yer aldığı politik devrimlerle yok oldu.

Dünyanın ikinci büyük gücüne dönüşen Çin'in sosyalizme yönelmiş olduğunu düşünenler hâlâ var.

Yakın zamanda barışçıl protestoları polis marifetiyle bastıran, düzmece suçlamalarla sosyalist aktivistleri tutuklayan Küba'nın sosyalist olduğunu düşünenler Türkiye'de hayli kalabalık.

Rusya'nın "kurucu babası" Stalin'in doğum gününü kutlayıp Mustafa Suphi ve yoldaşlarını Karadeniz'de boğduran Türkiye'nin "kurucu babasına" selam gönderenler, Stalinizm'le hesaplaşmayı buralara "reel sosyalizm" diyerek olmadık bir dualizmi sosyalist mücadelenin ortasına atanlarla birlikte Türkiye Stalinist fikirlerin popülerliğini sürdürdüğü nadir yerlerden biri.

Sosyalist İşçi geleneğinin diğer tüm sol akımlardan ayrıldığı yer tam da burasıdır.

Stalinizm'in doğası

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, komünist ve sosyal demokrat partilerin solunda konumlanan uluslararası Troçkist hareket büyük bir krize girdi.

1917'de Rusya'da patlak veren devrim, başta Almanya olmak üzere birçok ülkede devrimci ayaklanmaları tetiklemiş olsa da tek bir ülkeye sıkışmıştı. Ekim Devrimi'ni gerçekleştiren işçiler- 1918'de başlayan emperyalist kuşatma ve iç savaşın ardından- 1920 yılında yüzde 90 oranında imha olmuştu. İşçi sınıfının doğrudan iktidar organı olan Sovyetler gibi fabrika komiteleri de toplumsal temellerini yitirmişti. Bunun gibi birçok organ hayatta kalan ya da partiye devrimden sonra katılan parti üyeleri tarafından yönetiliyordu. Devrimin yıktığı çarlık rejiminin bürokratları, kırmızı parti kartlarıyla işlerinin başına dönmüştü.

"Genel sektör" sıfatıyla Stalin, giderek devletle iç içe geçen parti bürokrasisini kontrolü altında tutarken sosyalizmin tek bir ülkenin sınırları içinde kurulabileceğini savunmaya başladı. Partinin önce dünya devrimini ve siyasal alanda işçi kontrolünü savunan sol kanadını (Troçki), sonra ittifak kurduğu sağ kanadını biçerek, tüm sovyet mekanizmasına hakim oldu. 1929'a gelindiğinde Ekim Devrimi'nin birçok kazanımı yok edilmiş ve 1. Beş Yıllık Plan adı altında sermaye birikimi yeniden başlatılmıştı.

Ortaya çıkan korkunç rejim neydi? Ekim Devrimi'nin liderlerinden, daha sonra Stalin tarafından Rusya'dan sürgüne gönderilecek olan Troçki'ye göre Sovyet Rusya'sı yozlaşmış bir işçi devletiydi. Bu Lenin'den alınmış bir kavramdır, Lenin 1921'deki yazılarında Sovyet rejiminin nasıl yozlaştığını bizzat anlatır. Troçki ise bu eleştiriyi Stalinizm'in hakimiyetiyle birlikte daha da olgunlaştırmış, geliştirmiştir.

Troçki, Rusya'da üretim araçlarının devletleştirilmiş olmasını ve planlı ekonominin uygulanmasını Ekim Devrimi'nin maddi kazanımları olarak görüyordu. Tepede ise asalak

bürokrasi yuvalanarak tarihin tekerleğini tersine çevirmeye çalışıyordu. Stalinist bürokrasi devrilirse işçi devleti yaşamaya devam edecekti. Zaman geçtikçe Troçki'nin fikirleri de değişti. Stalin'in bir ajanı tarafından katledilene kadar SSCB'nin yozlaşmış da olsa bir işçi devleti olduğu fikrini savunmaya devam ederken, giderek yeni bir sosyal devrimin gerekliliğine varan saptamalara ulaşmıştı. Troçki yaklaşan dünya savaşıyla birlikte Stalinist rejimin yıkılacağını düşünüyordu.

Troçki'nin düşündüğünün tam tersi oldu. SSCB, İkinci Dünya Savaşı'ndan dünyanın üçte birini kontrol eden bir süper güç olarak çıktı. Doğu Avrupa'da Kızıl Ordu işgali ya da SSCB askeri desteğiyle tıpatıp SSCB'ye benzeyen uydu devletler doğdu.

Rusya'daki "yozlaşmış işçi devleti" 1917 devrimlerinin bir sonucuydu. Doğu Avrupa'da ise böyle bir devrime gerek olmadan kızıl ordu işgalleri ya da partizan savaşlarıyla kapitalizmden ileri örgütlenmeler yukarıdan aşağı kurulmuştu. Eğer böyle ise Marx'ın sosyalizmin işçi sınıfının kendi bilinçli eylemi olduğu ve ancak bir toplumsal devrimle kurulabileceği fikri boşa çıkıyordu.

Cliff'in keşfi

Tony Cliff, Filistinli Yahudi bir ailenin çocuğu olan genç bir devrimciyken, defalarca gözaltına alındığı ülkesinden çıkmak zorunda kaldı ve İngiltere'ye gitti. Bu gidişin bir amacı vardı. Dönemin Troçkist akımındaki tartışmalara teorik yanıt vermesi istenmişti.

Günlerce süren bir araştırmaya girişti. Gerek resmi SSCB belgeleri, gerekse saygın tüm kaynakları inceledi. İnceleminde Marx'ın Kapital'deki yöntemini kullanarak Stalinist Rusya'nın nasıl bir toplum olduğu sorusuna yanıt aradı.

Vardığı sonuç Rusya'nın sosyalist olmadığı, yozlaşmış da olsa bir işçi devleti ya da kapitalizmden daha ileri bir toplumsal düzen olmadığıydı.

Cliff, 1948 yılında yayınlanan Rusya'da Devlet Kapitalizmi adlı kitabında Marx'ın politik ekonomi eleştirisiyle incelediği SSCB'nin bürokratik devlet kapitalizmi olduğu sonucuna vardı: Tıpkı Batı'da olduğu gibi Doğu'da da işçi devrimleri gereklidir, dedi.

Böylece Marx'ın sosyalizmi işçi sınıfının kendi eylemi olarak gören açıklamasıyla ters düşmeyen Stalinizm'in açıklanması yapılabildi. Moskova'dan Çin'den bağımsız bir devrimci alternatifin, Uluslararası Sosyalist Akım'ın temelleri atıldı ve dönemin devrimcileri teorik krize son vererek örgütlenmeye başladı.

Stalinizm'in çöküşü

Tony Cliff'e göre Stalinizm'e son verecek olan Rus ve Doğu Avrupa işçileriydi. Böyle de oldu. Uluslararası Sosyalistler, Troçki ve Cliff'in öngördüğü bu demokratik devrimleri selamlayarak daha ileriye gitmelerini savundu.

Solun geri kalanında ise tam tersi bir hava oluştu. SSCB ve Doğu Bloku'nu sosyalist, revizyonist de olsa kapitalizmden ileri, yozlaşmış da olsa işçi devleti olarak kabul eden sol akımlar Stalinizm'in yenilgisini sosyalizmin yenilgisi olarak gördü.

7 çocuk doğuran kadına devlet maddiyası verilen, politik mahkumları toplama kamplarında katleden, grevleri, sendikaları, her türden devletten bağımsız örgütlenmeyi yasaklayan, Çernobil gibi felaketleri yaratan, amansız bir baskı ve artı-değer sömürüsünün devam ettiği bir toplumu sosyalizm olarak kabul edenler hızla eridi, sağa kaydı. Çoğu bugün Türkiye'nin en milliyetçi akımları arasında yerlerini aldı.

Stalinizm'in devrimci eleştirisini zaten yapmış olan Uluslararası Sosyalistler ise Marksist geleneği günümüzde devam ettirerek örgütleniyor.

Z Yayınları'ndan çıkan *Rusya'da Devlet Kapitalizmi* kitabına *Sosyalist İşçi* dağıtımçılarından ya da online kitapçılardan ulaşabilirsiniz.

Madenci grevi, 1991, Rusya.

BELEDİYE BAŞKANINDAN SENDİKA ÜYESİ İŞÇİLERE BASKI, TEHDİT, İŞTEN ÇIKARMA

AK Partili Ordu Gürgentepe Belediye Başkanı Yaşar Şahin, makam odasına getirttiği işçilere sendikadan istifaya etmeleri için baskı yaptı, tehditler savurdu, hakaretler etti. Özellikle belediye işçisi Sevinç Karaca'ya hakaret ettikten sonra odasından kovdu. Sendikadan ayrılmayacaklarını beyan eden işçileri düzmece tutanaklarla işten attı.

Yaşar Şahin'in makam odasında çekilen ve kalabalık bir işçi grubunu istifaya zorladığı görüntüler ortaya çıktı. Videoda aralarında Sevinç Karaca'nın da olduğu 20-30 kadar işçiyi makam odasında karşısına dizen Şahin, işçileri tek tek istifa etmeleri için tehdit ediyor, bir yandan da hakaretler savuruyor.

Sevinç Karaca'ya da aynı soruyu yönelten Şahin, "İstifa etmeyi düşünmüyorum" yanıtını alınca yine hakaret ederek Karaca'yı odasından kovuyor.

Şahin'in yüz yüze istifalarını istediği işçilere başkan danışmanının da mesaj attığı ortaya çıktı. Whatsapp gruplarından atılan mesajlarda "sendikadan istifa edecek olanlar için yarın akşama kadar süre var" deniyor.

Atılan işçiler mahkemeden işe geri dönme kararı almalarına rağmen iş başı yaptırılmadılar. Mahkeme, belediye başkanının sendikadan zorla istifa ettirme davranışına ise ceza vermedi. Yasalara göre sendikadan işçileri zorla istifa ettirmeye çalışmak suç. Ak Partili Belediye Başkanı Yaşar Aydın'ın bu suçtan dolayı cezaya çarptırılması gerekir.

Zaten zor koşullarda sendikalaşabilen işçilerin seçilmiş belediye başkanları tarafından bu şekilde baskı ve tehditle sendikadan istifa ettirilmeleri kabul edilemez.

DARDANEL İŞÇİSİ: KÖLELİK KOŞULLARINDA ÇALIŞIYORUZ

Dardanel işçileri fabrikadaki çalışma koşullarının kölelik sistemine döndüğünü söylüyorlar. 1300 işçinin çalıştığı fabrikada çalışanların büyük çoğunluğu kadın işçiler. İşçilerin fabrika içinde birbirleri ile konuşması yasak. Su içmeleri, tuvalete gitmeleri bile ikaz edilmelerine sebep oluyor. Patron, soyunma odaları ve tuvalet girişlerine kamera takarak, işçilerin buralarda kalma sürelerini hesaplamakta.

İşçiler, fabrikada çalışanların büyük bölümünün sigortasız olduğunu, taşeron aracılığı ile çalıştırılan sigortasız kayıtsız işçilerin çok zor koşullarda olduklarını belirtiyorlar. Kadrolu işçiler de patronun keyfi yönetim anlayışından zarar görmekteler. En son dinlenme mollarının iptal edilmesi işçiler arasında büyük huzursuzluğa neden oldu.

İşçiler üzerindeki yoğun baskı nedeniyle, özellikle taşeron işçiler arasında işten ayrılma oranı oldukça yüksek. Ortalama çalışma süresi 6-7 ay. Bu da işvereni kıdem, ihbar gibi tazminatları ödemekten kurtarıyor, işçilerin örgütlenmesine engel oluyor.

İşçiler sendikal örgütlenmelere karşı değiller, ancak işçilerin yüzde 70'i kayıtsız ve taşeronda çalıştığı için sendikalar Dardanel işyeri ile yeterince ilgilenmiyorlar.

İşçiler özellikle kayıt dışı çalışmanın son bulması, işçiler üzerindeki keyfi baskılara dur demek için tabandan örgütlenmek gerektiğini söylüyorlar ve bunun için çabalarına devam ediyorlar.

MÜCADELENİN İÇİNDEN Faruk Sevim

ASGARİ ÜCRET VE EMEKTEN YANA BÜTÇE MÜCADELESİ

Asgari ücret deyip geçmemek lazım. Asgari ücret işçi sınıfının yaşam koşullarında esaslı bir belirleyici. Bütçe ise egemen sınıfın önümüzdeki yıla ilişkin ekonomik politik eğilimlerini gösteren bir veriler bütünü.

Türkiye'de 20 milyona yakın işçinin yarısı asgari ücret civarında bir gelire sahip. Diğer işçiler de en fazla asgari ücrete gelen zam oranı kadar ücretlerini yükseltebiliyorlar.

Türk-İş Başkanı bu yılki asgari ücret konusunu şöyle özetledi: "45 yıldır asgari ücret belirleniyor, bu yıl 45 yıla bedel bir yıl olacak."

Türkiye asgari ücrette Avrupa sonuncusu

Sene başında Türkiye'de 381 Euro olan net asgari ücret (2825 TL), son kur artışlarıyla 240 Euro'ya kadar geriledi.

Dört yıl önce Türkiye'de net asgari ücret (530 euro), Avrupa Birliği'ndeki en düşük asgari ücret olan Bulgaristan'ın (210 euro) iki buçuk katından fazlaydı. Bugün ise Türkiye'de net asgari ücret 237 euro, Bulgaristan'da 310 euro.

2008 sonrasında uzun yıllar ekonomik kriz yaşayan Yunanistan'da, 2016'da asgari ücret Türkiye'dekine yakındı (650 euro), şimdi 3,5 katı (910 euro).

Avrupa'da ve bütün dünyada son 10 yılda asgari ücret dolar ve euro cinsinden artarken, Türkiye'de yarı yarıya azaldı.

Türkiye'de ücretlerdeki genel düşüş, milli gelirin dağılımına da yansdı: Ücretlilerin Milli Gelirden aldığı pay geçen yıl yüzde 37'den yüzde 33'e düştü. Köylülerin payı yüzde 20'den yüzde 17'ye düştü. Patronların payı ise yüzde 43'ten yüzde 50'ye yükseldi. Türkiye ekonomisi artık belirgin biçimde patronlar için çalışır hale geldi.

Bütçe sermayeye aktarılıyor

Eğitime, sağlığa, yatırıma, istihdama yeterli pay ayrılmayan 2022 bütçesinde en büyük pay yine sermayeye, patronlara aktarılıyor. Hükümet, 2022 bütçesinde vergi harcaması adı altında tam 336 Milyar TL'den vaz geçiyor. Söz konusu

muafiyet, istisna, indirim ve teşvikler, patronlara aktarılıyor.

Savunma ve güvenliğe ayrılan bütçe örtülü ödenekler, kayıtlara geçmeyen 'gizli harcamalar' hariç, 212 milyar lirayı buluyor. Faiz ödemelerine 240 milyar, hazine garantili projelerin ödemelerine 60 milyar ayrıldı. Yatırımlara ayrılan para ise sadece 58 milyar lira.

Asgari ücret 5 bin lira olmalı

Bütçe için DİSK, KESK, TMMOB ve TTB'nin 14 Kasım'da Ankara'da yaptığı eylem önemli bir adım ama yetmez. Mutlaka tüm işçi örgütlerini ve toplumun bütçenin doğrudan muhatabı olan tüm kesimlerini kazanmak için kolları sıvamak lazım.

Asgari ücret konusu da böyle. Asgari ücret alan, asgarinin altında ücret alan, asgari ücret nedeniyle ücretleri baskı altında olan milyonlarca kadın ve erkek işçinin şimdi eylem birliği zamanı. Bu iki konu tüm ezilenlerin ortak konusu.

Taleplerimizi her fırsatta dile getirelim: Asgari ücret 5 bin lira olsun. Asgari ücretten dolayı, dolaysız tüm vergi ve kesintiler kaldırılmalı. Vergiler patronlardan, zenginlerden alınsın. Eğitim ve sağlığa daha fazla bütçe ayrılmalı.

KULÜP DİZİSİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Melike Karaosmanoğlu hakkında çok konuşulan, çok tartışılan ve başarılı bulunan Kulüp dizisini yorumladı.

Son günlerin dillerden düşmeyen dizisi oldu Kulüp. Genel olarak bakacak olursak Türkiye’de dizi izleme kültürünün yerleşik olduğunu görürüz. Mutlaka her yıl birkaç tv dizisi fenomenleşir, hatta yurtdışında da yayınlanır, ünlenir. Bu dizilerin bir kısmı klişe aşk hikayelerini konu edinirken bir kısmı da milliyetçi-militarist tarihi konuları ele alır. Ataerkil düşüncenin şekillendirdiği, etnik merkezci temaların köpürtüldüğü yapımlar izlenme rekorları kırar.

Kulüp ise öncelikle bir dönem dizisi olarak dikkatleri üzerine çekti. Popüler dijital bir platformda yayınlanacağı için “Bir zamanlar hayat ne güzeldi azınlık komşularımız vardı”dan ötesini aktarır mı, suya sabuna dokunur mu diye meraklanmıştık. Sevilen ünlü oyuncuların canlandığı karakterler dönemin ağır konularının daha fazla konuşulmasını sağlayabilir miydi?

Ekranlarda görülmemiş ilkler

Türkiyeli Yahudi bir anne kızın dramatik hikayesinden yola çıkan dizi daha önce ekranlarda görülmemiş bazı ilklerle izleyicileri google’ın başına oturtmuştur eminim. Şabat neydi, Purim ne demektir, dizide çalan şarkı hangi dilleydi, Aşkale’de ne olmuştu, peki ya Varlık vergisi kimleri etkilemişti? Pera’nın eski sakinleri artık neden yoktu? Hiçbir zaman bir Yahudiyle konuşmamış, bir Rumla selamlaşmamış, bir Ermeni ya da Süryani ile karşılaşmamış birçok insan var. Bu ülkede yıllarca ve yıllarca sadece Türklerin yaşadığını zanneden, Yahudiyi Ermeniye küfür yerine kullanan ırkçı ve stereotip zehirlenmesi yaşayan insanların sayısı da pek az değil. Ki daha birkaç gün önce Cumhurbaşkanı Yahudi diyen bir kişi “Cumhurbaşkanına hakaret” ettiği gerekçesiyle adli para cezasına çarptırıldı.

Hal böyleyken, gelin 1950’lerin İstanbul’una dönelim. Kulüp’e biraz daha yakından bakalım.

Doğallık

Öncelikle dizinin başrolü Ayşe, Fatma ya da Emine değil Matilda. Türkiyeli Matilda. Ailesi yüzyıllar önce İspanya’dan göç etmiş Sefarad Yahudisi bir kadın. Ayrıca Rum Tasula da var, Matilda’nın kızı Raşel de, küçük rolüyle Ermeni Agop da var. Ama Raşel hoşlandığı İsmet’e gerçek adını söylemiyor ve başlarda Orhan bildiğimiz mekan sahibinin aslında Niko olduğunu öğreniyoruz.

Beyoğlu tüm kozmopolitliği ile eğlencenin ve alışverişin merkezi, Galata ise Yahudi mahallesi.

Dizinin İstanbullu Sefarad Yahudilerine dair kültürel bilgilerle donatıldığı su götürmez bir gerçek. Bu açıdan çok takdir topladı; çünkü detayları bir bilene sormuşlar. Üstenci bir yaklaşım takınmayıp, sürekli kendini tekrar eden ulusal kimliğin dışında bırakılmış “kötülüğün kaynağı” azınlık tiplerini yaratmak yerine direkt olarak Yahudi toplumundan oyuncular, danışmanlar seçmişler. Bu özenli çalışma diziyeye doğallık ve açıkçası duygusallık katmış.

Varlık Vergisi’nin yarattığı yıkım

Dizinin çıkış noktası aslında Varlık Vergisi. Daha doğrusu Varlık Vergisi’nin azınlıklar üzerinde yarattığı onarılmaz tahribat. Matilda’nın ve ailesinin hayatını altüst eden bu tahribatın gerçek bir yaşam öyküsünden uyarlandığının altını da çizmek gerek.

İrkçi ve insan haklarını ayaklar altına alan bir uygulama olan Varlık Vergisi azınlık vatandaşların ödeyemeyeceği kadar yüksek tutarlardaydı. Devlet 15 gün içinde verginin ödenmesini istiyordu. Vatandaşların ek süre talebine olumlu cevap verilmeyordu.

Varını yoğunu elden çıkarmayı başaranlar ödeyebildi vergiyi. Ödeyemeyenler ise Aşkale’ye ya da Sivrihisar’a kampa gönderildi. Dizinin güçlü kadını Matilda’nın babası ve abisi de vergiyi ödedikleri halde uğradıkları iftira sonucu Aşkale çalışma kampına gönderiliyor. Ve bir daha İstanbul’a dönmeyerek orada ölüyorlar. Matilda ise bu iftiranın intikamını alıyor. Milli eğitimin tarih ders kitaplarında asla bulamayacağınız Aseoları, Boyacıyanları ya da Bursalıdisleri. Keşke tarihin sadece parlatılmış kısmını değil de görünmesin diye paslandırılmaya bırakılmış taraflarını da okutsaydık ders olarak.

Yine dizi çok dilli Türkiye’nin minik bir panoramasını sunuyor. Yahudi İspanyolcası (Ladino), Rumca, Fransızca duyuyoruz. Keşke birkaç kelime Ermenice de duysaydık dedim izlerken. Türkleştirme hareketinin hükümet destekli kampanyası Vatandaş Türkçe Konuş güya ülkedeki herkesin Türk diline bağlılığını sağlamak için yapılmıştı; lakin bu kampanya azınlıklara karşı faşist bir taciz dalgasına dönmüştü. Bunun sonucunda azınlık dillerinin sesi kısıldı.

Raşel mi Aysel mi?

Azınlık olduğunu geniş toplum içinde belli etmemek, bir Türk ismiyle kendini tanıtmak insanlara daha güvenli geliyordu. Ki hala da böyle, aksini kimse söyleyemez. Dizide örneğini Raşel’in kendisini aşık olduğu İsmet’e Aysel diye tanıtmaması olarak gördük. Hatta öyle düşündürücü ki gerçeği öğrenen İsmet ısrarla son bölüme kadar Raşel’e Aysel diye hitap etti.

Kulüp’ün sahibi Niko’nun nasıl Orhan olduğunu -tahmin etsek de- spesifik olarak bilmiyoruz, sanırım gelecek bölümlerde hikayenin Rum kısmı ön plana çıkacak. 6-7 Eylül pogromuna giden süreç ve Beyoğlu’na çökmenin, azınlıklardan Beyoğlu’nu arındırmanın tarihini göreceğiz.

Dizi bittiğinde Hrant Dink’in “Ali topu Agop’a at” sözünü hatırladım. Ali Agop’la en azından dizide karşılaştı. İnsan işi dizilere bırakmasaydık keşke diyor. Ama tarihle yüzleşmeyi, ırkçılığa karşı mücadeleyi henüz eğitim müfredatına koymayı başaramadığımızı göre dizilerle devam edelim. Şimdilik.

Dizinin İstanbullu Sefarad Yahudilerine dair kültürel bilgilerle donatıldığı su götürmez bir gerçek. Bu açıdan çok takdir topladı; çünkü detayları bir bilene sormuşlar. Üstenci bir yaklaşım takınmayıp, sürekli kendini tekrar eden ulusal kimliğin dışında bırakılmış “kötülüğün kaynağı” azınlık tiplerini yaratmak yerine direkt olarak Yahudi toplumundan oyuncular, danışmanlar seçmişler.

SOSYALİST TARTIŞMALAR DEVAM EDİYOR

20 KASIM 2021, CUMARTESİ

14:00-15:30
GEZEĞEN ALARM VERİYOR

16:00-17:30
LGBTİ+ ÖZGÜRLÜĞÜNÜN ÖNÜNDEKİ ENGELLER VE MÜCADELE STRATEJİLERİ

18.00-19.30
NEOLİBERALİZM DEMOKRASİYİ NASIL İMHA ETTİ

KONUR SOK. NO:14/13 KIZILAY İRTİBAT: 0535 884 21 22

ANKARA

2021
SOSYALİST
TARTIŞMA

5 ARALIK 2021 PAZAR

13:00-14:30
FORUM: GÖÇMEN DÜŞMANLIĞI VE İRKCİLİK KİME HİZMET EDİYOR?

15:00-16:30
KADINLARIN ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ: PERSPEKTİFLER, İHTİMALLER/

17:00-19:00
EKONOMİK KRİZ-PANDEMİ KRİZİ-İKLİM KRİZİ: KAPİTALİZM ÖLDÜRÜYOR-TEK YOL DEVRİM!

EĞİTİM SEN YENİŞEHİR ŞUBESİ
KURTULUŞ MAH. YÜZBAŞI İSMAİL HAKKI BEY BULVARI, YENİŞEHİR, BURSA
İRTİBAT: 0507 727 50 45

BURSA

2021
SOSYALİST
TARTIŞMA

DÜNYAYI BİRLİKTE DEĞİŞTİRELİM

Aşağıda, Sosyalist İşçi gazetesini yayınlayan DSİP üyelerinin savunduğu temel fikirler yer alıyor.

AŞAĞIDAN SOSYALİZM

► Kapitalist toplumda tüm zenginliklerin yaratıcısı işçi sınıfıdır. Yeni bir toplum, işçi sınıfının üretim araçlarına kolektif olarak el koyup üretimi ve dağıtımını kontrol etmesiyle mümkündür.

REFORM DEĞİL DEVRİM

► İçinde yaşadığımız sistemin kurumları işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılamaz. Kapitalist devletin tüm kurumları işçi sınıfına karşı sermaye sahiplerini, egemen sınıfı korumak için oluşturulmuştur. İşçi sınıfına, işçi konseylerinin ve işçi milislerinin üzerinde yükselen tamamen farklı bir devlet gereklidir. Bu sistemi sadece işçi sınıfının yığınsal eylemi devirebilir.

KADINLARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► Sosyalistler kadınların tam bir sosyal, ekonomik ve politik eşitliğini savunur. Toplumsal cinsiyetçiliğe taviz veren, kadınların özgür olmadığı bir sosyalizm olmaz, kadınların bugünkü mücadelesi ve sosyalizm olmadan da kadınlar nihai özgürlüğü kazanamaz.

ENTERNASYONALİZM

► Sosyalistler, bir ülkenin işçilerinin diğer ülkelerin işçileri ile karşı karşıya gelmesine neden olan her şeye karşı çıkarlar. Tek bir ülkede sosyalist devrim ancak bu devrim bir dünya devrimiyle desteklendiği ölçüde sosyalizme doğru ilerleyebilir.

İRKCİLİĞE DURDE!

► Sosyalistler ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşıdır. İrkçılık tazviz verilebilecek bir fikir değildir.

LGBTİ+'LARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► LGBTİ+'ların özgürlük mücadelesi tüm ezilenlerin özgürlük mücadelesinden bağımsız düşünülemez. Sosyalistler bu mücadelenin en önünde yer alırlar.

SAVAŞA HAYIR!

► Bizler tüm savaşlara karşıyız. Aynı zamanda biliyoruz ki kendi egemen sınıfını savunan, aynı zamanda antikapitalist olmayan bir antiemperyalizm milliyetçiliği savunmak anlamına gelir ve milliyetçiler gerçekten savaş karşıtı olamazlar.

HALKLARIN EŞİT KOŞULLARDA KARDEŞLİĞİ

► Sosyalistler bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunurlar, bütün haklı ulusal kurtuluş hareketlerini desteklerler.

İKLİM KRİZİ KAPİTALİZMİN ÜRÜNÜDÜR

► Hem iklim değişimini durdurmak hem de nükleer, kömür, petrol, gaz gibi tehlikeli ve kirlili enerji kaynaklarının kullanılmasını engellemek, işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinin temel bir ögesidir.

STALİNİZM SOL DEĞİLDİR

► SSCB, Çin, Doğu Avrupa ve Küba sosyalist değil, devlet kapitalistidir. İşçilerin ücretli emek sömürsüne maruz kaldığı, aşağıdan yukarıya doğru işleyen özyönetim organlarının ortadan kaldırıldığı ya da olmadığı, dolayısıyla işçi sınıfının siyasal iktidarı kolektif bir şekilde ellerinde toparlayamadığı rejimler sosyalist rejimler olamaz.

DEVİRİMCİ PARTİ

► Sosyalizmin gerçekleşebilmesi için, işçi sınıfının en militan, en mücadeleci kesimi devrimci sosyalist bir partide örgütlenmelidir. Böylesi bir parti işçi sınıfının yığınsal örgütleri ve hareketi içindeki çalışma ile inşa edilebilir.

► Sosyalistler pratik içinde diğer işçilere reformizmin işçi sınıfının çıkarlarına aykırı olduğunu kanıtlamalıdır.

► İşçi sınıfının kurtarıcılara ihtiyacı yoktur. Sosyalizm, işçi sınıfının kendi eylemi, kendi mücadelesinin ürünüdür.

Siz de bu fikirleri savunuyorsanız, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'ne üye olarak antikapitalist bir adağın inşasına katkı verebilirsiniz!

BİZİ ARAYIN,
SOSYALİST İŞÇİ'YE
ULAŞIN!

İstanbul
Kadıköy: 0 533 447 97 09
Şişli: 0 555 637 24 50
Fatih: 0 536 219 63 41
Ankara: 0 535 884 21 22
İzmir: 0 507 555 02 72
Akhisar: 0 544 327 04 45
Antalya: 0 536 335 10 19
Antep: 0 533 627 30 25
Bursa: 0 507 727 50 45
Çanakkale :05324623804
Dersim: 0 543 447 24 15
Edirne: 0 539 429 17 58
Malatya: 0 534 982 59 26
Muğla : 0 539 932 21 17
Samsun: 0 551 450 64 52
Sivas: 0 533 515 28 24
Soma: 0-532-693-70-57
Tekirdağ: 0 533 233 41 50

GÖRÜŞ

Roni Margulies

YAHUDİLİK SUÇU

Adamın biri geçen hafta Cumhurbaşkanı'na hakaretten mahkûm oldu. Bursa 23. Asliye Ceza Mahkemesi, Yüksel Üstün'ü önce 10 ay 20 gün hapis cezasına çarptırdı, sonra bunu 7000 lira para cezasına çevirdi.

Cumhurbaşkanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, mahkemeye gönderdiği yazıda "Devletin başı olan ve bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini" temsil eden Cumhurbaşkanının şikâyeti beklenmeksizin davanın takip edilerek görülmesi gerektiğini, "Sayın Cumhurbaşkanımızın vekili tarafından gerek duyulması halinde ayrıca müdahililik talebinde bulunulabileceğini" belirtti.

Cumhurbaşkanının avukatı Hüseyin Aydan sanık hakkında, "Seçilmiş ilk Cumhurbaşkanımızı hedef alarak yaptığı açıklamalarla Cumhurbaşkanımıza karşı onur, şeref ve saygınlığını rencide edici ifadeler kullanmış, kişiliğini, saygınlığını ve itibarını hedef alarak atılı suçu alenen işlemiştir" dedi.

Cumhurbaşkanının "onur, şeref ve saygınlığını rencide eden", "kişiliğini, saygınlığını ve itibarını hedef alan" hakaret neydi?

Yüksel Üstün sosyal medyada "Tayyip kendisini Müslüman gösteren bir Yahudi'dir" yazmıştı.

Yani Bursa 23. Asliye Ceza Mahkemesi'ne, Cumhurbaşkanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne ve Cumhurbaşkanının avukatı Hüseyin Aydan'a göre "Yahu-

di" ifadesi kişinin "onur, şeref ve saygınlığını rencide eden" bir hakarettir.

Sanığın avukatı Baran Güneş ise, "Yahudiler bu ülkenin onurlu vatandaşlarıdır. Birine Çingene demek, Yahudi demek suç değildir" demiş.

İşin ilginç ve biraz gülünç tarafı, avukat yanılıyor!

Şu açıdan yanılıyor: Birine Yahudi demek elbette hakaret değildir, suç değildir. Bunu ifade etmek zorunda kalmak bile iğrenç bir şey. Ama çok açık ki, avukatın müvekkili Yüksel Üstün "Yahudi" kelimesini hakaret olarak kullanıyor.

Herif, "Tayyip kendisini Müslüman gösteren bir Yahudi'dir" derken herhalde Cumhurbaşkanı'na iltifat etmeye çalışmıyor, değil mi? "Yahudi" derken kompliman yapmaya, sevgisini ifade etmeye çalışmıyor, değil mi?

Hayır, herif bildiğimiz ırkçı.

Üstelik Yüksel Üstün memleketimizde çok yaygın olan bir ırkçılığı dile getiriyor. Hiç özgün bir yanı yok, Yahudiliği hakaret ve küfür olarak kullanmak kendisinin durup dururken düşünmediği bir şey değil.

Kısacası, Yüksel Üstün bence gerçekten de "atılı suçu alenen işlemiş"!

Ama bu hikâyede benim daha da önemli bulduğum bir suç daha var.

Yüksel Üstün ve benzerleri Yahudiliği küfür olarak görebilir, ırkçılık yapabilir; çok da garipsemem.

Ama bir memleketin mahkemeleri ve resmî kurumları Yahudiliği küfür olarak görüyorsa ciddi bir sorunumuz var demektir.

KADIN CİNAYETLERİ VE SORUMLULARI

MELİKE IŞIK

Henüz 2021 bitmeden 338 kadın erkekler tarafından öldürüldü. Ataşehir'de Can Göktuğ B. isimli erkek hiç tanımadığı Başak Cengiz'i sokakta samuray kılıcıyla öldürdü. Saldırganın evinde 16 kılıç daha bulundu. Katil çok sıkıldığı ve Samuray filmlerinden etkilenerek birini öldürmek istediğini söyledi ve kendisine direnemeyeceğini düşündüğü için bir kadını seçtiğini belirtti.

Tıpkı diğer silahlar gibi kılıçlara da erişim oldukça kolay. İnternette "sadece dekoratif amaçlı" olduğunu açıklayan caydırıcı (!) bir uyarıyla kolaylıkla kılıç alınabiliyor. İktidarın kadın cinayetlerini önlemek için başvurduğu uyarılar da bu açıklamalar kadar caydırıcı! Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini bitirmeyi hedefleyen İstanbul Sözleşmesi aileyi tehdit ettiği gerekçesiyle kaldırılıyor, şiddete uğradığı için şikâyetle bulunan kadınlara "ailelerini dağıtmamaları" tembih ediliyor, bir kadın cinayeti çok ses getirdiğinde failer kınanıyor, "kadına şiddete hayır" uyarıları yapılıyor ve failerin silahlara erişimine izin veriliyor.

Kadın cinayetlerinde en çok kullanılan yöntem olan ateşli silahlara erişim de oldukça kolay. 2020 yılında kadınların yüzde 56'sı ateşli silahlarla öldürüldü. Silahla yaralama, öldürme ve intihar vakaları da her yıl gittikçe artıyor. Bu yıl "Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler" hakkındaki yönetmelikte yapılan değişiklikler nedeniyle katillerin silahlara erişimi daha da kolay hale geldi. Ruhsat verilecek iş kollarının kapsamı genişletildi. Bununla birlikte kadına yönelik şiddet işlediği gerekçesiyle hakkında tedbir kararı bulunan kişiler, tedbir kararı kalktığında silah ruhsatı alabilecek.

Silahlara erişim bu kadar kolayken, caydırıcı cezalar uygulanmazken, kadının beyanı dikkate alınmazken potansiyel katillerin cinayet işlemek için başka bir teşvihe ihtiyacı kalmıyor.

Kadın katillerine "haksız tahrik" ve "iyi hal" indirimleri

Antalya'da Mahir İncedayı isimli erkek evli olduğu kadının annesini öldürdü. Evli olduğu kadın şiddet gördüğü evden ayrılmış ve sığınma evine yerleşmişti. Saldırgan daha sonra barışmak için onun ailesinin evine gitti ve orada hakarete uğradığı gerekçesiyle kadının annesini tabancayla öldürdü. Cumhuriyet savcısı, katilin cinayeti

Fotoğraf: Emre Orman / csgorselarsiv.org.

planlayarak değil 'anlık öfkeyle' ve 'haksız tahrik' altında işlediğini söyledi. Katil 'haksız tahrik' indirimi uygulanarak 18 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Ankara'da evli olduğu Zennure Ünal'ı öldürmek isterken baldızını öldüren Abdulsamed Ünal'ın ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası "iyi hal" indirimi uygulanarak müebbet hapis cezasına çevrildi. Maktülün kardeşi Zennure Ünal, "Ablam 15 gün can çekti. Mahkemeye takım elbiseyle gelmek, ağırlaştırılmış müebbet cezası müebbede düşürmemeli" diyerek karara tepki gösterdi.

Kaos GL'nin haberine göre Gebze'de yol kenarında bulunan trans kadın Tülin, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti. Arkadaşları, Tülin'in seks işçiliği için bindiği tırda anlaşmazlık yaşadığı iki tır şoförü tarafından araç hareket ederken, tekmeyle araçtan atıldığını aktarıyor. Yine bu yıl başka bir trans kadın Emre Bozkurt isimli erkek tarafından kezzaplı saldırıya uğramış ve haksız tahrik indirimi almıştı.

"Erkek adalet değil, gerçek adalet istiyoruz!" derken tam da bu indirimleri, mağdurların aleyhine işleyen bu süre-

ci kastediyoruz. Çözüme kavuşturulmayan şüpheli kadın ölümlerinden, öz savunmanın şiddet için "haksız tahrik" sayılmasına, katillere "iyi hal" indirimi veren takım elbiselere kadar tüm süreç mağdurların aleyhine işliyor ve potansiyel katillere cesaret veriyor.

Nefret suçlarından, kadın cinayetlerinden, kadına yönelik şiddet olaylarından İstanbul Sözleşmesinden çekilen, kendi çıkarları için LGBTİ+ları hedef olarak kullanan, kadın cinayetlerini önlemek için hiçbir politika üretmeyen aksine eşitsizliği pekiştiren iktidar sorumludur.

"İstanbul Sözleşmesi yaşatır!"

İktidar bir yandan kadın cinayetlerinin azaldığını iddia ederken diğer yandan da manipüle edilmiş verilerle Türkiye'de Avrupa'ya kıyasla daha az kadın cinayeti işlendiğini ilan ederek kadın cinayetlerini önemsizleştirmeye ve bireyselleştirmeye çalışıyor. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin, yargıdaki apaçık adaletsizliğin, kadının beyanını değersizleştirmesinin katillere verdiği cesareti, bireysel bir kötülükle açıklamaya çalışıyor.

"Çocuk istismarı, kadın cinayetleri ve tecavüz suçlarında caydırıcı ve kapsayıcı sonuçlar alabilmek için gerekirse idam cezası bile tartışmaya açılmalıdır" diyen Devlet Bahçeli "kapsayıcı sonuçlar" denince ilk akla gelen İstanbul Sözleşmesinin aileyi tehdit ettiğini iddia ederek sözleşmeye karşı çıkmıştı. Çözümü idamda aramak aklına daha çok yatıyor, çünkü kadına yönelik şiddeti toplumsal bir sorun olarak değil, katillerin idamıyla üstü kapatılabilecek alelade bir sorun olarak ele almayı tercih ediyor.

Kadın cinayetleri önlenemez: İdamla değil, kadınları savunmasız hale getiren ekonomik, politik ve sosyal sorunların çözülmesiyle, silaha erişimin denetlenmesi ve kadına yönelik şiddet geçmişi olanlara silah verilmemesiyle, kadın katillerine verilen indirimlerin sonlanmasıyla, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasıyla ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesiyle çözülebilir. Çözümü burada değil de idamda arayanlar, kadın cinayetlerinin bir çözümünün olmadığını söylemekten başka bir şey yapmıyorlar. Oysa kadın cinayetlerini önlenemez ve önlemek için izlenmesi gereken yolu kadınlar "İstanbul Sözleşmesi yaşatır" diyerek yıllardır haykırıyorlar.

Fotoğraf: Beyza Kural / csgorselarsiv.org.